

ቀዳም ሥዑር

“ወትቤ ሲኦል አይ ውእቱ ዝንቱ ዘእም ሥልጣንየ ሥጋ ለቢሶ ዘሞዐኒ፤ መኑ ውእቱ ዝንቱ ዘምድረ ለብሰ፤ ውእቱኪ ሰማያዊ ውእቱ።”

ንባባት ሮሜ 6:3-11፤ ጴጥ 3:15-ፍ፤ ግ.ሐ. 3:12-4:5፤ ማቴ 27:62-ፍ

ምስባክ: አንሰ ሰከብኩ ወኖምኩ፤ ወተንሣእኩ እስመ እግዚአብሔር አንሥአኒ ኢይፈርህ እምአእላፍ አሕዛብ። “ተገምሰስኩን ድቃስ እውን ወሰደኒ፤ እግዚአብሔር ስለ ዘተንስአኒ ካብቶም አእላፍ አሕዛብ አይፈርሕን እየ” መዝ. 3:5።

እዚአ ዕለት ቀዳም ሥዑር መበሊአ መቐድም ትንሣኤ ስለ ዝኾነት እዩ፤ አብ ክንድአ እሑድ ሰንበት ተሠርዐት፤ ብሥዕሪት ትንሣኤ ክርስቶስ ተተክአት። አብ ቅዳሴ አትናቴዎስ ንቀዳም ሥዑርን ንእሑድ ሰንበትን እንኪነጻጽር “ንዑ ናልዕላ ለበኸረ በዓላት እንተ ይእቲ ሰንበተ ክርስትያን ቅድስት. . . ኦ ዛቲ ዕለት ለነብያት ተዓውቀት እምኃብ ሕዝበ አይሁድ ተሰወረት ወኃበኤነስ ፍጹመ አስተርአየት . . . ለለ ሰሙኑ ትነግሥ. . . ኦ ዛቲ ዕለት እንተባቲ ብሊት ተጸርዓት ወሓዳስ ጸንዓት ኦ ዛቲ ዕለት እንተ ባቲ ሙቍሓን ተፈትሑ ወአግብርተ ግዕዙ” ይብል።

ቀዳም ሥዑር አብ ክልተ ነገር ዘተኮረ እዩ:

- ኢየሱስ ካብዚ ዓለም ብሞት አብ መስቀል ምስተፈለ ንኹሎም ሰዓብቱ ናይ ሓዘን ፍርሒ ጥርጠራ ጊዜ እዩ ነሩ። ኹሉ እቲ ዝገጠሞም ተስፋ ዘቐርጽ እዩ ነሩ በዚ እዮም ዳርጋ ኩሎም ሓዲጎም ዝሃደሙ። ግን ክትንሥእ እየ ኢልዎም ስለ ዝነበረ ንእሽቶይ ተስፋ ነራቶም። ናይ ትጽቢትን ናይ ፍርሕን ጊዜ እዩ። አብ ትንሣኤ ክንአቱ ክንሓልፎ ዘሎና ክበድ የዘኻኸረና።
- ኢየሱስ ምስ ሞተ ነቶም ቅድሚኡ ዝሞቱ ጻድቃን ትሩፋት ሞቱ ከካፍሎም ኢሉ ናብ ሲኦል ወሪዱ ዘድሓነሉ ዕለት እዩ። ካብ አዳም ጀሚሮም ዝነበሩ ኩሎም በዚ ዕለት ምስ ኢየሱስ ንሰማይ ዝአተዉሉ ኢና እንዝክር።

ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ብቀዳም ናብ ሲኦል ወረደ ነቶም አብኡ ተሓይሮም ዝነበሩ ነፍሳት ሓርነት ዝአወጀሉ (1ጴጥ 3:19) ካብ መቐቕ ፈቲሑ መንግሥተ ሰማይ ዝአተዉሉ ስለ ዝኾነ ቀዳም ሥዑር ትብሃል። አብ ባህልና ነዚ ክርስቶስ ዘምጽአ ሰላምን ዕርቅን ንምምልካት “ገብረ ሰላም በመስቀሉ ትንሣኤሁ አግሃደ” እናዘመርና ብድሮ ትንሣኤ ታሓጓስና ንምግላጽ ስቲ ንዕድል።

እግዚአብሔር በዚ እዋን ንነፍስወከፍና ብዝተፈላለየ ብመቍሕ ኃጢአት ተአሲርና ርሒቕናዮን ጠፊእናዮን ዘሎና ከድሕነና ድላዩ እዩ። ደቂ ድሕነት ክንከውን አብኡ ክንምለስ ኢሉ ነዚ አጋጣሚ ክንጥቀም ይጽውዓና። አበይ አሎኹ ኢልና ዘሎናዮ ሕይወትን እንጉዓዞ ዘሎና መገዲ ክንርኢ ዝሕግዘና ፍሉይ ዕለት እዩ።

አብ ቀዳም ሥዑር አብ ዓድና ብኹሉ ኢና እንቀራረብ ካብቲ ብዙሕ እንገብሮ ክዳውንትና ንሓጽብ ብኹሉ ንብዓል ዝቕርበና ደቂ ኣንስትዮ ብቑዮን ሒና ይሕነና ኩሉ ዘጸብቐን ዝበላኦ ይገብራ ደቂ ተባዕትዮ ይቐምቀሙ ሓዲስ ክዳን ይገዝኡ፤ ሰብ በብዓቕሙ ዝበለጸ መግብን ጸበልን ይግበር “እንቋዕ ኣፋሰግና ርሑስ ኣውድኦምት እናበልና አብ ቤተ ሰብ ጎረባብትን ኣዕሩኽን ሰናይ ትምኒትና ንገልጽ”። እዚ ኹሉ ክብሪ ትንሣኤ ንምግላጽ እዩ። ሓደ ካብቲ ዝበለጸ በዚ ዕለት ዝግበር ዳርጋ ኩሉ ሰብ ብኃጢአቱ ይናዘዝ ሥጋኡ ወደሙ ይቕበል። ዝተባእሰ ይዕረቕ ዝግብ ይኸሕስ ሰላም አብ ኩሉ ይግበር፤ እዚ ንባህልናን እምነትናን ፍሉይ ይገብሮ። ቀዳም ሥኡር ከስ ብኹሉ እንሕደሰላ ዕለት እያ።

ክርስቶስ ምስ ሞተ ወንጌላውያን ከም ዝገልጹልና ፀሓይ ጸልመተ መጋረጃ ቤተ መቐደስ አብ ክልተ ተተርተረ መቐብራት ተኸፍቱ. . . ይብሉና። ምስ ቀበርዎ ሰንበት ኣይሁድ ስለ ዝነበረ ምንቅስቃስ ስለ ዘይፍቀድ ሓንቲ ኣይገበሩን አብ እሑድ ሰንበት እየን ኣንስቲ አብ መቐብር ከይደን ንዝኾነ ዝነገራ። ቀዳም ሥዑር ግን ኩሉ ጸጥ ኢሉ እዩ ውዲሉ። ኣምላኽ ብኹሉ ንኣና ዝመሰለሉ ሞት ከይተረፈ ጥዲምዎ። አብ ከርሲ ምድሪ ሓዲሩ ንሕና ሓዲስ ሕይወት ክንረክብ ሓደ እዋን አብ ትምህርቱ “ፍረ ስርናይ አብ ምድሪ ወዲቐ እንተ ዘይሞተት በይና እያ እትነበር እንተ ሞተት ግና ብዙሃ ፍረ ኸም እትፈሪ ብሓቂ ብሓቂ እብለኩም ኣሎኹ” (ዮሐ 12:24) እናበለ ሞቱ ብዙሕ ፍረ ከም ዝፈሪ ገሊጹልና።

ኢየሱስ ድሕሪ ሞቱ አብ ሲኦል ወረድ ኢልና ንጽሊ። ብዕብራይስጢ ሲኦል ዝብሃል ቦታ ሙታን ሱቕታ ዘልኦ ጽልግልግ ዝበለን እዩ። (መዝ 89:48፤ ምሳሌ 5:5፤ 7:27)፤ አብኡ ብዘይ ዝኾነ ሓሳብ፤ ስራሕ፤ ብዘይ ኣፍልጦ ወይ ጥበብ እትነበሮ እዩ (መክብብ 9:10)። እዚ ቦታ ንኣምላኽ ዘይትዝክረሉን ኣምሎኹ ዘይግበሮን እዩ (መዝ 6:5፤ 115:17፤ ኢሳ 38:18)። እንተ ኾነ ኃይሊ ኣምላኽ አብ ልዕሊ ሲኦል የጽልል (መዝ 139:7-8፤ ምሳሌ 15:11፤ ኢዮብ 26:6)፤ ኣምላኽ ንህዝቡ ጨሪሹ ስለ ዘይሓድግ ምሉእ ተስፋ ኣሎ (መዝ. 16:10)።

አብ ሓዲስ ኪዳን ሲኦል ብግሪኽ “ሃደስ” አብ ትሕቲ ምድሪ ዝርከብ ናይ ሙታን ዓለም እዩ (ፍሊጵ 2:1፤ ግ.ሓ. 2:27፤ ራእ 1:18፤ ኤፈ 4:9)። ሲኦል ጻድቃንን ኃጥኣንን ንምጽኣት መድኃኒ ዝጸበዩሉ ኩነት እዩ (መዝ. 9:17፤ ሉቃ 16:22-26)። ዕጫ ናይ እቶም አብ ሲኦል ዝነበሩ ሓደ ኣይ ኮነን ከመይ ኢየሱስ አብ ቀዳም ሥዑር አብ ሲኦል ወሪዱ ነቶም ጻድቃን ሒዝዎም ንሰማይ ከይዱ፤ ነቶም ኃጥኣን ግን ኣይወሰደምን ወይ ሓራ ኣየውጽኦምን። (ጉባኤ ሮማ ብ745ዓ.ም.)።

አብ ጸሎተ ሃማኖት “ናብ ሲኦል ወረደ አብ ሣልሳይ መዓልቲ ካብ ሞት ተንሥኦ” እናበልና ንጽሊ። አብ መዝገብ ሃይማኖት ትምህርቲ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስትያን ካብ 613-637 ብገፊሕ ተገሊጹ ንረኽቦ። ኢየሱስ አብ መዓሙቕ ምድሪ ወረደ እዚ ኸኣ ነቶም አብኡ ዝነበሩ ሓራ ከውጽኦም ድሕነት ክብስረሎም ኢሉ እዩ። ናይ ክርስቶስ አብ ሲኦል ምውራድን ብሣልሳይ መዓልቲ ምትንሣኡን አብ ሓንቲ ዓንቀጽ እምነት ይንገር። ምኽንያቱ ኸኣ ካብዚ መዓሙቕ ሞት ሕይወት ጎስጓስ ከምትወጽእ ዝገበረ በዚ ፋሲካኡ እዩ።

አብ ሓዲስ ኪዳን ብተደጋጋሚ ኢየሱስ ድሕሪ ሞቱ አብ ሲኦል ከም ዝኸደ ዝሕብር ንረክብ ግ.ሓ. 3:15፤ ሮሜ 8:11፤ 1ቆሮ 15:20፤ ዕብ 13:20። ንናይ ክርስቶስ ናብ ሲኦል ምውራድ ብወገን ሓዋርያዊ ስብከት ዝተዋህቦ ትርጉም እዚ ዝስዕብ እዩ “ኢየሱስ ከም ኩሎም ሰባት ሃለዋት ሞት ተቐቢሉ ነፍሱ ድማ ነቶም አብ ቦታ ሙታን ዘለዉ ካልኣት ተጸንቢራቶም

እያ። አብኡ ዝወረደ ግን ከም መድኃኒ ኮይኑ ነተን አብኡ ዝተሓበሳ ነፍሳት ብሥራት ንኺእውጀለን ነበረ (1ጴጥ 3: 18-19) ይብል።

ናብ ሲኦል ምውራድ ነቲ ናይ ድኅነት መልእኽቲ ወንጌል አብ ምሉእ ፍጽምና የብጽሑ። እዚ እቲ ናይ ኢየሱስ መሢሓዊ ተልእኮ መወዳእታ መድረክ ማለት ብመንፅር ጊዜ ኪረክ ከሎ አዝዩ ዝተጨበጠ ብሓቀይና ትርጉሙ ግን ሰፊሕ ዝኾነ መድረኽ እዩ። ከመይሲ እቶም ኩሎም ዝደሓኑ አብቲ ተቤዝዎቱ ሱቱፋን ስለ ዝኾኑ ናይ ክርስቶስ ግብረ ቤዛውነት አብ ኩሉ እዋንን ቦታን ናብ ዘለዉ ኩሎም ሰባት ዝተዘርግሑ እዩ። (መዝገብ ሃይማኖት ካ/ቤ/ክ 634)።

ቀዳም ሥዑር ንፍልይ ምቅርራብ ይሓተና፡

- **ትንሣኤ ክንዝክር ከሎና ካብ ኃጢአት ክንመውት።** ኢየሱስ ብሞቱ ንሞት ኃጢአት ስዒርዎ እዩ። አብ ሕይወትና ኣቲና ነቲ ደቂ ትንሣኤ ከይንኸውን ዝግግተና ኃጢአትና ሎሚ ንስዓር ሽዑ ምስ ኢየሱስ ንተንሥእ።
- **አብ ጉዕዞ ሰማይ ዓሚቕ እምነት የድሊ።** ልብና ጸልማት ክጉልብቦ ከሎ ብርሃን ክርኢ ይኹብዶ እዩ ስለዚ አምላኽ አብቲ ጽንኩር እዋን ምሳና ከምዘሎ አሚና ንቅድስና ሒዝና ክነብር ንጽዓር።
- **አብ ጽንኩር እዋን ፍቕሪ ነርኢ።** ሰብ ጸገም ምስ ወረዶ ፍቕሪ ክገብር ቀሊል ኣይ ኮነን እንተ ኾነ ኢየሱስ አብ ጊዜ ሞቱ ክሳብ መጨረሻ ዘርኣየና ፍቕሪ እዩ። ምእንቲ ፍቕሪ ኢየሱስ ኢልና ነቶም ክፉእ ዝገበሩና ምሒርና ክንክእል ይግብእና።
- **ምስ ኢየሱስ ምማት፡** ምስኡ እንተ ሞትና ምስኡ ክንትንሥእ ኢና። እዚ ክንጉዓዞ ዘሎና ወይ ክንሕዞ ዘሎና ሕይወት እዩ ዝነግረና። ምእንቲ ኢየሱስ ኢልካ ካብ ዝኾነ ኃጢአት ምርሓቕ። ኢየሱስ ምእንታይ መይቱ ኢልና ንኃጢአትን ኩሉ አብ ኃጢአት ዝወስድ ነገራት ሓዲግና ምስ ክርስቶስ አብ ሓዲስ ሕይወት ትንሣኤ ንእቶ።

አብ ቀዳም ሥዑር ብምሉእ ምስ ክርስቶስ ተወሃሂድና ክንርከብ እሞ ምስኡ ክንትንሥእ ስንድዎት ንኹን። ከምቲ ፈያታይ ዘየማን ዝለመኖ “ተዘከረኒ እግዚአብሔር በውስተ መንግስትከ” እናበልና ናይ ዝንሳሕ ልመና ንለምን። ብምሉእ እምነትን ተስፋን ንዝልምን “ሎሚ ምሳይ አብ ሰማይ ክትህሉ ኢኻ እዩ” ዝብለና።

ሎሚ ልብና ነንጽሕ አብ መንጎና ንዘሎ ዝኾነ ዘይምርድዳእ ወይ ቂምታ ሓዲግና አብ ትንሣኤ ክርስቶስ ክንሳተፍ ብምሉእ ልብና ተአምኖተ ኃጢአትና ገርና አብ መንበረ ኑዛዜ ቀሪብና ብእከየ ብእከየ ወበ ዓቢ እከይ” ኢልና ምሕረት አምላኽ ንቀበል። ንሥጋና ንትዕቢትና ንኹሉ ስዒርና አብ መአዲ ፍቕሪ ክርስቶስ ብምሉእ ንሳተፍ። ክርስቶስ ተንሥኦ እሙታን ክንብል እንከሎና ስምና እና ጠቐስና ተንሥኦ ኣሎኹ ንበል።

መንሥኤ ሙታን ዝኾነ ኢየሱስ ካብ ሞተ ኃጢአት አተንሢኡ ብሩኽ ትንሣኤ ናይ ምሕረትን ዕርቅን ሰላምን ትንሣኤ ይግበረልና።

ብሩኽ ትንሣኤ ንኹልና።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ